

ПРОГРАМА
ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
НА ОБЩИНА ПРАВЕЦ
2015 – 2020 г.

Март, 2015 година

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

1. Въведение

1.1. Нормативна база

1.2. Описание на Общината

2. Цели и приоритети на Общинската програма за енергийна ефективност (ОПЕЕ)

2.1 Връзка на ОПЕЕ със Общинският план за развитие на Общината.

2.2. Дефиниране на проблема за енергийна ефективност.

3. Цели и приоритети на Програмата за енергийна ефективност

4. Проекти и дейности

5. Очаквани ефекти от изпълнението на програмата

6. Срокове за реализация на предвидените проекти и дейности

7. Необходими инвестиции и финансово осигуряване

8. Организация на изпълнение на програмата

8.1. Институционализиране

8.2. Организационни форми на изпълнение на програмата

8.3. Създаване на система за комуникация

9. Организация на наблюдението и контрола на изпълнението

10. Заключение

1. Въведение

1.1. Нормативна база

Настоящата програма е разработена в съответствие с:

- Енергийна стратегия на България;
- Закон за енергийната ефективност;
- Програма на Правителството на Република България;
- Национален план за действие по промените в климата;
- Национален план за развитие;
- Национална дългосрочна програма по енергийна ефективност Национална програма за обновяване на жилищните сгради с период на

действие от 2006 до 2020 г.;

- Стратегия за финансиране изолациите на сгради за постигане на енергийна ефективност и План – програма за изпълнението и;

- Наредба №РД – 16 – 295 за сертифициране на сградите за енергийна ефективност , в сила от 01.04.2008 г.

- Наредба №РД – 16 – 294 за обследване на сградите за енергийна ефективност, в сила от 01.04.2008 г.

- Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата;

- Рамкова конвенция на ООН по изменението на климата и Протокола от Киото;

- Национална стратегическа референтна рамка;

- Директива 2006/32/ЕО на Европейския парламент на съвета от 5 април 2006 г.

- Финансов меморандум между Европейската комисия и Правителството на Република България;

- Стратегия и политика за развитие на ВЕИ в България;

- Първи национален план за действие по енергийна ефективност.

1.2. Описание на Общината

• Географско положение и териториален потенциал.

Община Правец заема площ от 323 km². Намира се в Югозападния район за планиране, в североизточната част на Софийска област. Разположена е в югоизточната част на Ботевградската котловина, между Мургашкия дял на Западна Стара планина и югозападните ридове на Предбалкана.

Община Правец граничи с общините: на север - с Роман от област Враца, на североизток и изток – с Ябланица и Тетевен от област Ловеч, на юг – гр. Етрополе, и на запад с Ботевград от Софийска област.

Населените места са с ясно изразен нископланински и полупланински характер. Общината се намира на 55 км североизточно от гр.София.

Община Правец включва общо 11 населени места – град Правец и селата: Разлив, Правешка Лъкавица, Калугерово, Своде, Осиковска Лъкавица, Осиковица, Джурово, Равнище, Видраре и Манаселска река. На територията на общината към 2014 г. функционират 4 кметства в селата - Разлив, Видраре, Осиковица и Джурово.

• Релеф

Община Правец се намира в малката едноименна котловина, която необосновано от геоморфологична и ландшафтна гледна точка е сочена в по-стари източници като „своеобразно продължение на Ботевградската котловина”. През котловината преминава условната граница, отделяща физикогеографската подобласт на Стара планина от тази на Предбалкана. На север котловината е ограничена от Лакавишкия рид ("Бърдо") и Остромския рид от Предбалкана, а от юг я ограждат живописните гористи склонове на рида Било планина (в. Маняков камък, 1439 м.) – издънка на Централната старопланинска верига. Източна граница на котловината е седловината Правешки връх, а в западна посока рътът Гребена от Било планина и възвишението Мъртви мъж при с. Разлив я отделят от Ботевградското поле.

Районът на общината е живописно съчетание на котловинен, речно-долинен и планински релеф. Планинският релеф е преобладаващо развит и е представен главно от планините на Предбалкана, представлящи система от ниски и средновисоки ридове, сред които по-важни са Драгоишкият, Лъкавишкият и особено Било планина, с най-висока точка - вр."Маняков камък" (1439 m).

• Климатични особености и състояние на околната среда

Районът попада в зоната на умереноконтиненталния климат с годишен сбор от валежи 746 мм, който е по-висок от средните за страната. Валежите са сравнително добре балансирани през годината – зимните са 113 мм, пролетните – 215 мм, летните – 256 мм, и есенните - 162 мм.

В хидрогеоложко отношение районът се характеризира с алувиални и полувиални наноси – чакъли и пясъци; наличие на подземни води, формиращи подземни потоци. Хидроложката мрежа на общината е представена главно от притоците и повърхностните потоци във водосбора на р.Малък Искър с нейното средно течение. Тя е водоприемник II категория с водосборна площ над 500 кв.м. Главен приток на територията на общината – р.Витомерица с нейните притоци се влива в р.Малък Искър при с.Калугерово.

Както подземните, така и повърхностните води са изцяло зависими от климатичните фактори и измененията в състоянието и режима им следват изцяло тяхната промяна.

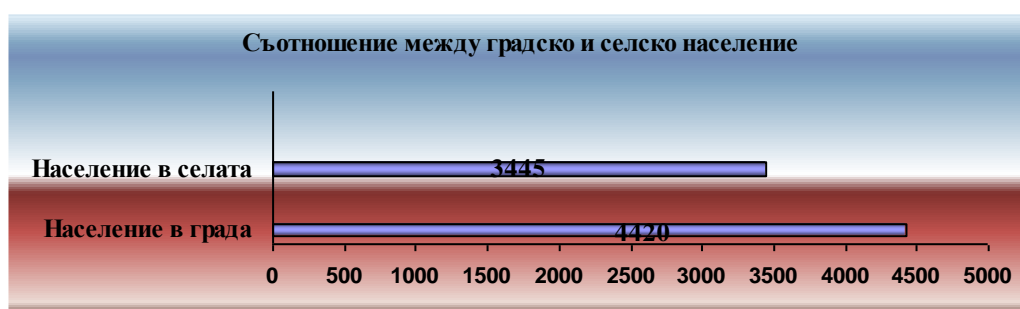
- В района няма естествени езера. На 4 км. западно от града е язовир "Правец", който се отводнява по естествен път. На територията на общината има още два язовира – в мах."Скърнава"-гр.Правец и в с.Осиковица.

Населението на общината по постоянен адрес е 7865 и по настоящ адрес 8269 души към месец март 2015 година.

В демографско развитие се очертават две основни тенденции: тенденция на непрекъснато нарастване на населението до средата на 80-те години на XX век и непрекъснато намаляване на населението след това. Демографското развитие не се отличава съществено от това на Софийска област.

За развитието на населението на центъра на община Правец – гр. Правец са характерни 4 периода: намаление – до средата на 60-те години на миналия век, последвано от период на нарастване до последното десетилетие на века; намаление за първото десетилетие на прехода и постепенно стабилизиране на населението от началото на настоящия век в границите 4 - 4,5 хил.д. За последните 50 г. броят на населението на града се увеличава трикратно, а на общината – намалява с 30%.

Селското население на общината е с тенденция на непрекъснато намаление.

След 2000 г. се наблюдава колебливост в неговата динамика и общо за селата измененията през последните години не са значителни. В част от селата за периода 2010 – 2014 г. е регистрирано слабо нарастване на населението (Разлив, Осиковска Лъкавица), като цяло прирастът е отрицателен.

Според броя на населението град Правец е малък град (до 5000 жители) а селата са много малки (до 200 жители), малки (от 200 до 1000 ж.) и средни (от 1000 до 2000 ж.).

- много малки села - (4 бр. – Своде, Калугерово, Манаселска река и Правешка Лъкавица) живеят 357 души.
- малки села, които преобладават на територията на община Правец (5 бр.), живеят 1613 души или 25.3 %;
- средните села се включва с. Джурово с население 1090 души.

Населени места по брой на населението и категория

Населено място	Брой на населението по постоянен адрес към 28.02.2015 г.	Категория
Правец	4420	малък град
Видраре	385	малко село
Джурово	1090	средно село
Калугерово	119	много малко село
Манаселска река.	130	много малко село
Осиковица	485	малко село
Осиковска Лакавица	336	малко село
Правешка Лакавица	26	много малко село
Равнище	182	малко село
Разлив	606	малко село

Своде	82	много малко село
Общо за общината:	7865	

▪ **Образователна инфраструктура**

Община Правец разполага с добре развита мрежа от учебни заведения, с оптимална структура за удовлетворяване на досегашните потребности за общо образование.

Образователното дело в община Правец се осъществява от 8 училища, 1 детска градина и 3 Обединени детски заведения. Учебните звена се разпределят по видове, както следва:

6 основни училища- ОУ “Васил Левски”-Правец, ОУ “Никола Вапцаров”-с.Осиковска Лъкавица, ОУ “Любен Каравелов”-с.Осиковица, ОУ “Христо Ботев”-с.Джурово, ОУ “Васил Левски”-с.Видраре и ОУ “Христо Ботев”-с.Разлив;

2 професионални гимназии град Правец - Гимназия с преподаване на чужди езици ”Алеко Константинов”, Професионална гимназия по компютърни технологии и системи;

ОДЗ “Здравец”- гр.Правец, ЦДГ “Индира Ганди”- гр.Правец, ОДЗ“Звънче”-с.Джурово и ОДЗ “Слънце”-с.Осиковица.

▪ **Здравеопазване**

Инфраструктурата на извънболничната помощ в общината включва поликлиниката в гр. Правец, която предоставя кабинети и оборудване за наемане от общопрактикуващите лекари и стоматолози, както и материалната база в другите населени места (бившите фелдшерски здравни пунктове, лекарски здравни служби), които днес се ползват от обособените лекарски практики в населените места в общината. В инфраструктурата на здравеопазването се включва Центърът за спешна медицинска помощ.

Здравни кабинети по Наредба №3/27.04.2000 г. са здравните кабинети в детските заведения и училищата има разкрити само в град Правец.

Болнична помощ няма организирана на място в границите на общината. Същата се осигурява от Многопрофилните болници за активно лечение в съседните общини – Ботевград и Етрополе

▪ **Икономическо развитие.**

Икономическото развитие на Община Правец през последните години е с общите белези на икономическото развитие на страната като цяло – силен спад на производството, свиване на пазара и рязко повишаване на безработицата.

Отрасловата специализация (по наименованието на отраслите в Националния класификатор на икономическите дейности-ННИД) показва, че най-голям брой производствени структури има в следните отрасли: производство на изделия от пластмаси; производство на електро-, оптично и друго оборудване (производство на осветителни тела); транспорт; търговия и ремонтни услуги; хотели и ресторанти и др.

На територията на общината от регистрираните икономически субекта, като с най-голям дял са субектите в сферата на търговията. Преобладават малките и средни предприятия.

Инвестиционната привлекателност на общината е свързана предимно с близостта до столицата, като икономически и административен център, стратегическото местоположение и добрата транспортна достъпност.

Тенденцията през последните години е към нарастване дела на микрофирмите в преработващата индустрия, търговията, услугите.

Промените в икономическите условия в страната и нарастващата глобална финансова криза оказват пряко влияние върху състоянието на общинската икономика – силен спад в производството, свиване на пазара и рязко повишаване на безработицата. Сериозно свиване на местно ниво има във всички отрасли.

▪ **Селско стопанство.**

Потенциалите за развитие на селското стопанство на територията на общината се определят от множество фактори, голяма част от които са ограничители. Преобладаващият планински и полупланински характер на територията предопределя както размера и относителния дял на видовете земеделски територии, така и възможностите за развитие на определени подотрасли.

Разпокъсаността на обработваемите земи и сравнително големите наклони ограничават възможностите за интензификация на селското стопанство.

Известен ограничител за развитие на селското стопанство са и непрекъснато влошаващите се демографски показатели на преобладаващата част от селата.

▪ **Земеделска характеристика.**

Основният фонд на територията е селскостопанският-48%, а втори по значение – горският фонд – 45%. През последните години се наблюдава тенденция за увеличаване площта на обработваемата земеделска земя.

По видове територии и по предназначение площта на общината е разпределена както следва:

Община	Обща площ (дка)	Площ:						
		Земеделска			Друга			
		Обработваема земя	Друга земеделска	Общо	Горска площ	Територии със специфичен	Урбанизирани територии	Общо
Община Правец	316712	41473	112132	153606	142259	5145	14909	162313

▪ **Горско стопанство**

Общата площ на горския фонд на община Правец е 15 503,5 ха. Стопанисва се от Държавно горско стопанство “Ботевград”, в което се включва и горският фонд на община Ботевград.

Значителни площи от горския фонд са разположени в землището на гр. Правец – 19,2 % от горския фонд на общината (таблица 3), с. Калугерово – 12,4 %, с. Осиковица – 11,5%, с. Правешка Лаковица – 10,9%, и др. Залесената площ общо за общината е 96,1% от площта на горския фонд. Средната възраст на гората е 54 години. Основната част от горския фонд е държавна собственост. Възстановените гори на частни собственици са само 6,7 ха, и на общината – 8,2 ха.

Основната горско - стопанска дейност е добив на широколистен и иглолистен дървен материал, както и дърва за огрев. Общият запас от дървесина (без клони) в горския фонд на общината е 1 778 335 м3.

Разпределение на горския фонд на общината по землища

№	Землище	Площ (ha)	%
1.	с.Видраре	1640,1	10,6
2.	с.Джурово	371,5	2,4
3.	с.Калугерово	1918,1	12,4
4.	с.Манаселска река	1591,6	10,3
5.	с.Осиковица	1777,3	11,5
6.	с.Осиковска Лакавица	1079,8	7,0
7.	гр.Правец	2996,2	19,2
8.	с.Правешка Лакавица	1685,2	10,9
9.	с.Равнище	347,5	2,2
10.	с.Разлив	968,8	6,2
11.	с.Своде	1127,4	7,3
	Обща площ:	15503,5	100,0

▪ Транспортни връзки

Територията на община Правец е обхваната от добре развита пътна мрежа. От стратегическо значение за Община Правец е, че попада в съществени транспортни коридори София – Ябланица (като част от АМ “Хемус”) и София – Етрополе (като част от комуникацията Северна България, Подбалкана и АМ “Хемус”).

Пътна мрежа на територията на общината

Община Правец	
Пътна мрежа – общо (км)	342
Автомагистрала (км)	21
Първокласни пътища (км)	30
Второкласни пътища (км)	6
Третокласни пътища (км)	12
Общинска пътна мрежа (км)	273
Пътна мрежа – общо (км)	342

Спецификата на селищната мрежа е наложила изграждането на много местни пътища, свързващи отделните махали с населените места. Общата дължина на общинската пътна мрежа е 273 км, чието състояние като цяло е незадоволително. Най-масово е нарушението на асфалтобетонната настилка и затрупани отводнителни канавки, което води до верижно развитие на разрушителните процеси, особено след наводненията през зимния сезон.

Проблемно се оказва и поддръжката на пътните елементи, като значителна част от тях - настилка, габарити, маркировка, сигнализации, отводнителни и укрепителни съоръжения не отговарят на европейските стандарти за сигурност, комфорт на пътуването и безопасност на движението. Допълнително затруднение се явява и характерния за общината планински релеф, които затруднява и увеличава разходите за поддръжка на пътната система.

Като цяло пътната мрежа на Община Правец не се явява ограничител и не затруднява интегрирането на общината с другите общини в страната, не ограничава мобилността на работната сила. Населените места в общината са предимно с планински и полупланински характер. Факта, че около 50 % от населението на общината живее в селата и наличието на

над множество махали изисква поддържането на пътната мрежа в добро състояние и влагането на значителни по обем средства.

Транспортното обслужване на населението се осъществява от обществен автобусен транспорт и таксиметров превоз. Съществуващата транспортна схема задоволява потребностите на населението за връзка с общинския център, съседните общини и столичния град.

Доброто географско положение на община Правец създава добри възможности за осъществяване на регулярни и рационално изградени междуобщински и междуселищни транспортни връзки. Налице е потенциал за развитие на комуникациите в почти всички посоки (известни затруднения има по отношение на връзките с Южна България през Етрополе за Златица поради периодичното затваряне на Златишкия проход през зимния сезон). Редовни автобусни линии свързват гр.Правец с областния център гр.София. Функционират директни комуникации с центровете на редица общини в северна и североизточна посока – Троян, Тетевен, Априлци, Кубрат, Козлодуй, Червен бряг. Съществуват и преки връзки с областните центрове Враца, Ловеч и Плевен.

Междубщинските автобусни връзки със съседните общини от Софийска област – Ботевград и Етрополе, са регулярни и осигуряват ефикасен достъп до тях. По отношение на вътрешнообщинските връзки, транспортното обслужване се осъществява по утвърдена транспортна схема, разработена съобразно реалните потребности на населението и учащите се от транспортни услуги. Функционират два отделни маршрута – в северна посока (Правец-Калугерово-Своде) и в североизточна посока маршрут, който обслужва останалите населени места от общината. Проблем се явява фактът, че поради недостатъчния брой пътници автобус по линията Правец-Осиковска Лъкавица-Осиковица-Джурово-Равнище-Видраре-Манаселска река има само 3 пъти дневно.

Най-близкият железопътен възел се намира на 45 км от гр.Правец – гара Мездра.

Най-близкото летище е на 60 км. от град Правец – летище София.

▪ **Общински сграден фонд**

Общинският сграден фонд на територията на Общината се нуждае от реновация. В по-голямата си част той е с влошени енергоефективни параметри. Общинските училища, детски градини, здравните заведения за доболнична помощ, спортни и културни обекти са газифицирани.

За да се подобрят техническите характеристики на общинските сгради, да се оптимизира консумацията на енергия и се постигне комфорт на обитаване, следва да се приложат мерки за подобряване на енергийната ефективност, свързани с подмяна на съществуващите дограми, топлоизолация, хидро- и топлоизолация на покриви, подмяна на инсталации и др.

Енергийна инфраструктура

▪ **Електроснабдяване**

Електроснабдяването в община Правец се осъществява от Националната енергийна компания, като електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея се стопанисват, поддържат и реконструират от “ЧЕЗ – БЪЛГАРИЯ” – ЕАД.

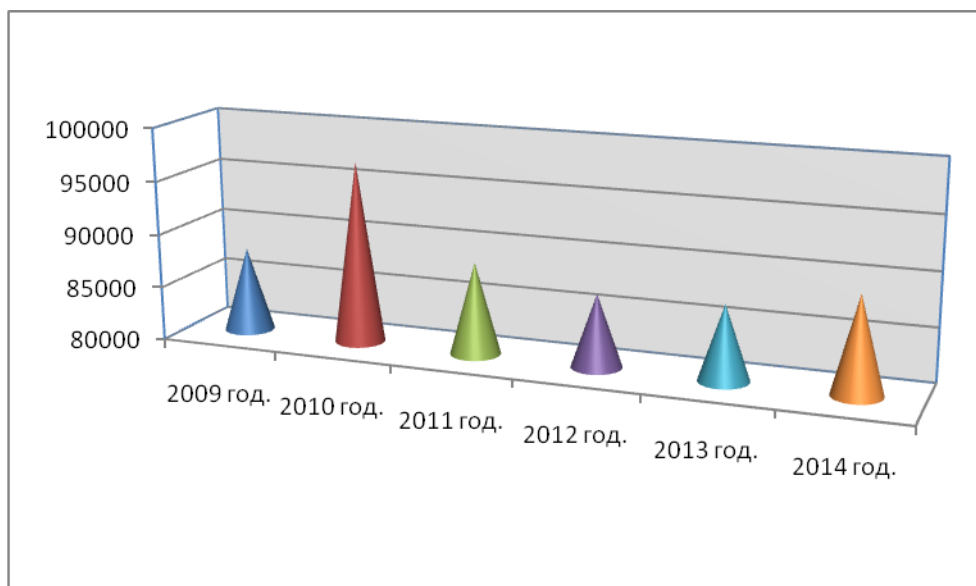
▪ **Консумация на енергия**

На територията на Община град Правец се използват следните източници на енергия: електричество; природна газ; дърва; въглища; петрол; дизел. Структурата на потребление на енергия обхваща енергопотреблението в секторите жилищен сектор, услуги, индустрия и транспорт.

▪ Улично осветление

Уличното осветление на общината се захранва с електрическа енергия от мрежови комунално битови трафопостове. Понастоящем уличното осветление в населените места се осъществява от 2060 бр. осветителни тела с мощност от 36 W до 150 W. Изследвани по брой, вид и мощност наличните улични осветителни тела показват голяма консумация на ел.енергия. В рамките на Проект по Международен фонд Козлодуй” бяха подновени и инсталирани 1190 бр. натриеви лампи високо налягане с единична мощност 36 W, 50 W, 70 W, 100 W, 150 W. В резултат на което, състоянието на уличното осветление в общината е подобро. В град Правец подмяната на уличното осветление е свързана с използването на енергоспестяващо LED осветление.

Изразходвани средства за улично осветление за периода 2009-2014 г.

За оптимизиране на енергопотреблението, подобряването на качеството и редуциране на годишните общински разходи за електроенергия се предвижда поетапна модернизация и обновяване на уличното осветление в общината, с което консумацията на електроенергия да бъде намалена.

Газоснабдяване

Газоснабдяване

Разпределението и общественото снабдяване с природен газ на територията на община Правец се осъществява от “Правецгаз 1” АД. Дружеството притежава лицензии от ДКЕВР за разпределение и общественото снабдяване с природен газ на потребители разделени в три категории: Битови - (Б), Обществено-административни и търговски - (ОА и Т) и Промислени – (П)

Потребителите от трите групи към края на 2013 г. са като следва:

- Битови – 424 броя;
- ОА и Т – 107 броя;
- Промислени – 6 броя.

Налице е тенденция на ежегоден ръст на потребление на газ и нови абонати.

Екологични условия

▪ Състояние на атмосферния въздух

На територията на Общината не се провеждат измервания на емисионния фон от страна на МОСВ, тъй като няма предприятия, замърсители на въздуха. Пътните връзки са с малка интензивност на движение на МПС, което не оказва съществено влияние върху стойностите на емисионния фон. Чистотата на атмосферния въздух подлежи на периодични замервания за контрол на качеството на атмосферният въздух, извършвани от Изпълнителната агенция по околната среда и водите.

▪ Шум

Шумово и радиоактивно замърсяване не е регистрирано, поради факта че на територията на община Правец няма промишлени източници и натоварена среда.

▪ Отпадъци

На територията на общината нормата на натрупване на отпадъци се движи в рамките на предвидената в Националната програма за този тип населени места.

Като цяло общото количество битови отпадъци през 2014 г. е 2074 тона.

Количеството на ТБО в последните години с разширяването инфраструктурата и реализацията на инвестиционни проекти се увеличава.

Депонирането на отпадъците става посредством организирано за всички населени места сметосъбиране и сметоизвозване. Относителният дял на обхванатото население, чиито отпадъци се извозват от Общината е 100%.

Създадени са условия и функционира система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в гр.Правец и селата Джурово, Разлив, Осиковица и Видраре. Съгласно приетата Програма за управление на отпадъците на община Правец се търсят решения за въвеждане на разделно събиране на другите населени места.

Съгласно Националната програма за управление на дейностите по отпадъците Община Правец е обхваната в инвестиционния проект за Регионално депо в гр. Ботевград, отговарящо на европейските изисквания и норми.

2.Цели и приоритети на Общинската програма за енергийна ефективност (ОПЕЕ)

2.1 Връзка на ОПЕЕ със Общинският план за развитие на Общината 2014-2020.

Анализът на състоянието на различните сфери и аспекти от развитието на Община Правец е базата за разработването на различните общински програми, насочени към реализирането на стратегическите цели за устойчиво развитие на общината и решаването на основните задачи в процеса на това развитие. Разработването на общинската програма за енергийна ефективност е тясно свързано с целите и задачите поставени в Общинският план за развитие на общината 2014 - 2020 .

2.2.Дефиниране на проблема за енергийна ефективност.

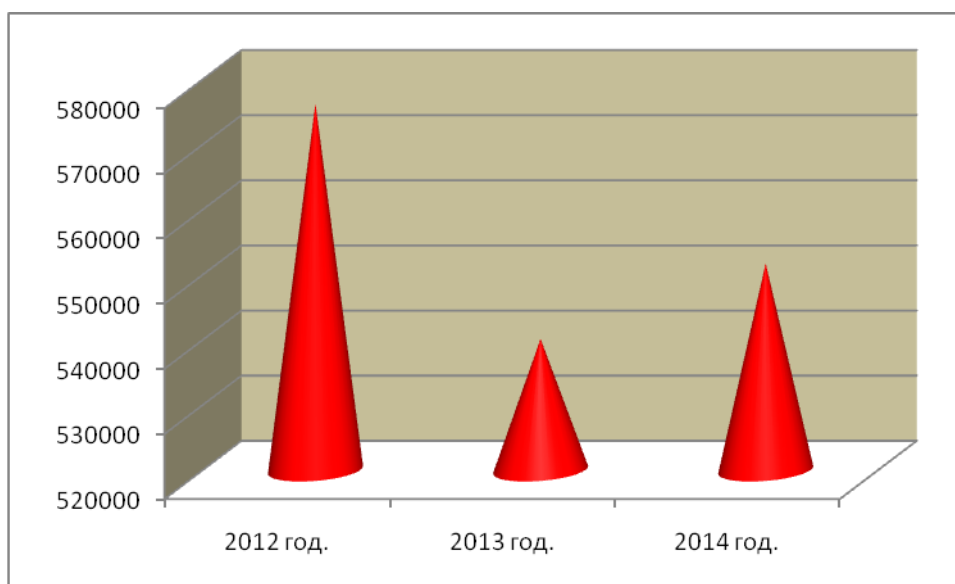
Енергийната ефективност е доста сложно, обемно и комплексно понятие, което накратко може да се представи като измерител на разумното използване на енергията. В основни линии включва повишаване на ефекта от дейностите свързани с потребление на енергия, при същевременно намаляване на разходите за това, естествено без загубата на комфорт.

Разумното управление на днешните енергийни нужди, без да се накърняват възможностите на бъдещите поколения за задоволяване на своите потребности от енергия е основен принцип на интегрираното планиране на енергопотреблението. В сегашния момент все повече нараства ролята на общините в това интегрирано планиране на местно равнище. Най-характерната роля на общината в този аспект е тази на консуматор на енергия. Това е функцията, свързана със задълженията на общината. Едновременно със стремежа да се разширява спектъра на дейностите в общината, икономията на енергия може значително да облекчи общинския бюджет и намаляването на консумацията да стане предпоставка за повишаване качеството на услугите, които се предлагат на населението.

Отговорностите на общината в сферата на енергийната ефективност се съдържат в чл.6 от Закона за енергетиката, в чл.9 от Закона за енергийната ефективност и чл.92 от Закона за устройство на територията. Основно перо в консумацията на енергия е обслужването на общинските сгради: административни сгради, сгради на образованието, здравеопазването и културата, както и системата на уличното осветление. В община Правец общият брой сгради общинска собственост са 41 бр. от тях се с газ се отопляват 6 бр., използват нефта за отопление 1 бр., а останалите се отопляват на дърва или електричество. Най-голям процент е потреблението на енергия в сферата на образованието и уличното осветление, като разходите за енергия се нареждат на едно от първите места по обем в общинския бюджет. Общата енергийна консумация в училищата, общинската поликлиника и сградата на Общинска администрация е както следва:

Енергопотребление (kWh) по години			
Училища	2012	2013	2014
ОУ"Христо Ботев"с.Разлив	5139	4520	5551
ОУ"Любен Каравелов" с.Осиковица	1865	1519	2054
ОУ"Христо Ботев"с.Джурово	5197	5217	4262
ОУ"Васил Левски"с.Видраре	16189	12913	12672
ОУ"Н.Вапцаров"с.Осиковска Лакавица	2720	2794	2750
ОУ"Васил Левски" гр. Правец	56500	47990	49347
ГПЧЕ"Алеко Константинов"	75545	62307	53785
ЦДГ"Индира Ганди" гр. Правец	33772	32145	27865
ОДЗ „Здравец” гр. Правец	32053	27606	31875
ОДЗ „Слънце” с. Осиковица	12796	11663	14520
ОДЗ „Звънче” с. Джурово	4981	14307	12909
Сграда на Общинска администрация	41825	42144	48032
Сграда на Общинската поликлиника	15120	18420	23880
Общо:	303702	283545	289502

Енергопотребление (kwh) по години

3. Цели и приоритети на Програмата за енергийна ефективност

Основната цел на Програмата за енергийна ефективност е в петгодишен период от време постигане икономии, вследствие прилагането на система от енергийно ефективни мерки и при спазване на изискванията за опазване на околната среда.

Съобразени са с националната политика за енергийна ефективност за постигане на максимални икономически, социални и екологични резултати, които са свързани с икономия на енергия и намаляване на разходите чрез реализираните икономии, опазване на околната среда чрез намаляване на вредните емисии и подобряване на качеството на енергийните услуги, предлагани от общината.

Активното участие на общината се обуславя от факта, че тя е основен фактор, от чийто действия зависи повишаването на енергийната ефективност на сградите и комуналния сектор на територията. Като основната цел на Общината като институция е намаляване на разходите за енергия в обекти и сгради, които се поддържат от общинския бюджет.

Тази цел произтича от намаляването на финансовите възможности на общината за обезпечаване на нарастващите енергийни разходи. Постигането на тази цел ще се реализира чрез мерки за енергийна ефективност, водещи и до подобряване на комфорта на обитаване.

Привеждане на сградния фонд към изискванията на Закона за енергийната ефективност и Наредбите за енергийна ефективност.

Подобряване на качеството на енергийните услуги.

Физическото и морално остаряване на сградите, инсталациите и съоръженията, ограничените финансови възможности и липсата на инициатива доведоха до драстично влошаване на нормативно регламентираното качество на отопление и осветление.

Обучение на ръководния и експлоатационен персонал на енергоефективно поведение.

Целенасочено наблюдение и събиране на информация за енергопотреблението в отделните обекти на крайно потребление.

Без информация за моментното състояние на тези обекти и потенциала за повишаване на енергийната ефективност във всеки от тях не е възможно изпълнението на горепосочените цели.

Проучване на възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници на територията на общината.

Подцели:

1. Намаляване разходите за енергия в обекти и сгради, финансирани от общинския бюджет чрез:

- внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки;

- усъвършенстване на организацията за поддръжка и контрол на енергийните съоръжения.

2. Подобряване качеството на енергийните услуги.

- Достигане на нормативните изисквания за осветеност в учебни, детски, социални и здравни заведения, улици, пешеходни зони и други.

- Осигуряване на оптимални условия за работна среда.

3. Повишаване нивото на:

- информираност, култура и знания на ръководния персонал на общинските обекти, експерти и специалисти на общинската администрация за работа по проекти от фондовете по енергийна ефективност;

- квалификация на експлоатационния персонал.

4. Усъвършенстване системата за събиране на информацията за енергопотреблението на общинските обекти за изготвяне на точни анализи и прогнози.

5. Включване на обекти за финансиране в Програмите на Министерство на икономиката и енергетиката и туризма, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на образованието, младежта и науката и други институции за внедряване на енергоспестяващи технологии и мерки.

6. Включване в национални, регионални и местни проекти за Евроинтеграция и партньорство за съвместно финансиране.

Настоящата Програма за енергийна ефективност /ПЕЕ/ на община Правец е разработена въз основа на:

1. Закон за енергийна ефективност
2. Изисквания за разработване на програми за енергийна ефективност, респективно за намаляване нивата на замърсителите и за достигане на нормите за вредни вещества произтичащи от българското екологично законодателство.

3. Енергийна стратегия на България
4. Общински план за развитие на община Правец
5. Национален план за действие по промените в климата
6. Национален план за развитие
7. Закон за възобновяемите и алтернативните енергийни източници и биогоривата
8. Стратегия и политика за развитие на ВЕИ в България
9. Рамкова конвенция на ООН по изменението на климата и протокола от Киото

Глобалното замърсяване на околната среда, постоянно растящите цени на енергоносителите и съобразявайки се с европейските стандарти за енергийна ефективност се създава необходимост от разработване на програма за енергийна ефективност.

Енергийната ефективност е мероприятие, характеризиращо рационалното използване на енергийните носители чрез подобряване на качеството на енергийните услуги при най-приемлива цена за населението.

Конкретни дейности, заложи в целите:

- Оптимизиране на енергопотреблението
- Реализация на икономии от енергопотреблението и намаляване на разходите
- Подобряване на жизнената среда
- Намаляване на вредните емисии в атмосферата и подобряване качеството на околната среда
- Подобряване на екологичното състояние
- Проучване възможностите за използване на възобновяеми енергийни източници
- Създаване на условия за устойчиво и балансирано развитие на Община Правец

Основните приоритети свързани с енергийната ефективност, с реализацията на които биха се постигнали основните стратегически цели могат да се обобщят със следното: изграждане на енергоикономични и енергоефективни системи на територията на Общината и чрез методите на енергийната ефективност и подобряване на екологичната обстановка в общината.

Приоритетите в които се насочва общината са:

Приоритет 1:

Подобряване на енергийната ефективност и рационално използване на енергийните ресурси - подобряване на енергийната ефективност на производства, сгради и съоръжения; намаляване на енергийната зависимост от традиционни източници чрез по-широко въвеждане на възобновяеми енергоизточници; повишаване на информираността за енергийната ефективност и разработване на областни и общински програми

Специфична цел 1: Подобряване на енергийната ефективност на производства, сгради и съоръжения .

Цел 1.1.: Повишаване на енергийната ефективност в общинските сгради които се издържат чрез общинския бюджет

1.1.1. Очаквани резултати:

а/. Привеждане на сградния фонд към изискванията на Закона за енергийна ефективност и Наредбите за енергийна ефективност, съвместно със саниране на сградите чрез извършване на детайлни обследвания за енергийна ефективност на всички сгради над 1000 м² съгласно

ЗЕЕ и последващи СМР, както и извършване на контролни обследвания след изпълнението им за издаване на сертификати за енергийни характеристики на сградите с цел доказване съответствието с изискванията на нормативната уредба в Р.България.

- б/. Намаляване на разходите на горива и енергия;
- в/. Намаляване емисиите от CO₂;
- г/. Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- д/. Удължен живот на сградите и техните инсталации и съоръжения.

В краткосрочен план общината ще фокусира инициативите си за енергийна ефективност предимно в сектор “Образование”, поради големия разход на енергия и необходимостта от здравословни и безопасни условия в училищата и детските градини.

Чрез система от мерки за повишаване на ефективността на потреблението на енергия в общинските обекти може да се намалят вредните емисии в атмосферния въздух и се подобри качеството на околната среда в общината. Ще се подобрят условията на средата вътре в общинските сгради и ще се подобри качеството на работа и ефективността на общинските услуги. Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинския бюджет и ще се осигурят средства за решаване на други жизнено важни обществени проблеми.

Цел 1.2.: Обновяване на уличното осветление в селищата на общината

1.2.1. Очаквани резултати:

- а/. Подобряване на качеството на уличното осветление и привеждането му в съответствие с хигиенните норми.
- б/. Намаляване на годишните разходи на електрическа енергия.
- в/. Намаляване на емисиите от CO₂.
- г/. Намаляване на престъпността и увеличаване на сигурността на гражданите.

1.2.2. Инвестиционни проекти:

- а/ Подмяна на улични и паркови осветителни тела с различни мощности
- б/ Изграждане или възстановяване на кабелна мрежа
- в/ Подновяване на заземления; изработване на свързващи елементи; подмяна на контактори, предпазители, табла за парков стълб, релета и други.
- г/ Изграждане на централизирана система за управление на градското и парково осветление

В сектор “Улично осветление” мерките по ефективност ще доведат до намаляване на консумацията, чрез използване на енергоспестяващи лампи и за повишаване на безопасността и нарастване степента на комфорт.

Цел 1.3: Насърчаване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината

1.3.1. Очаквани резултати:

- а/. Намаляване на годишните разходи на енергия;
- б/. Намаляване на емисиите от CO₂;
- в/. Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
- д/. Удължен живот на сградите и на техните инсталации и съоръжения.

1.3.2. Неинвестиционни дейности:

- а/ Популяризиране на възможностите за
 - подготовка и провеждане на кампания за насърчаване на повишаването на енергийната ефективност в жилищните сгради;
- б/ Оказване на техническа помощ за осъществяването на инвестиционни проекти за повишаване на енергийната ефективност в жилищни сгради.
- в/ Наблюдение и анализ на резултатите от проекти в жилищни сгради.

Специфична цел 2: Повишаване на информираността за енергийната ефективност

Цел 2.1. Мобилизиране на обществена подкрепа за изпълнение на енергийната програма на основата на широко партньорство с бизнеса и организации на гражданското общество

- Очаквани резултати:
 - Осигурена широка обществена подкрепа за изпълнението на общинската енергийна програма.
 - Установени трайни публично-частни партньорства между общината и частния сектор.
 - Въведено управление на енергията на територията на общината.
- Неинвестиционни дейности (проучвания):
 - а/ Подготовка и провеждане на широка разяснителна кампания след населението и местния бизнес за целите на общинската енергийна програма и за необходимостта от партньорства между участниците в нейното изпълнение.
 - б/ Въвеждане на постоянно наблюдение, анализ и оценка на състоянието на изпълнението на енергийната програма на общината и публикуване на периодични информации.

4. Проекти и дейности

След направения анализ и оценка на изходното състояние, както и на потенциала за енергийна ефективност в различните сектори на община Правец бяха избрани приоритетни проекти, които да се изпълняват в рамките от Общинската енергийна програма 2015 - 2020. Проектите, както и кратко описание на предвидените дейности, са показани в таблиците по-долу.

№	Направления, сектори, проекти и дейности		Описание
	инвестиционни	неинвестиционни	
1	Енергийна инфраструктура		
		Създаване на база-данни за енергопотреблението в частния сектор: - производствени предприятия - домакинства	Оценяване на съществуващите възможности за икономии с помощта на енергийните показатели; Потенциал и показатели за усвояването на ВЕИ и прилагане на енергоефективни мерки. Подготвяне на анкетни форми, съдържащи данни за характеристиките на сградния фонд, вътрешните инсталации, средногодишен постоянно зает персонал и/или живущи, както и данни за въведени мерки за икономия на енергия.
		„Ден на енергийната ефективност” – информационен ден за граждани	Предвижда се този информационен ден да бъде организиран 2 пъти в годината. Запознаване на гражданите с изискванията на законите за енергийна ефективност и ВЕИ и наредбите и правилниците към тях. Консултации и отговори на конкретни въпроси, представяне на актуална информация. Ще доведе до повишаване на информираността и общественото съзнание.
ВЕИ и когенерация			
		Масова информационна кампания за възможностите при използването на ВЕИ.	Общината проявява функцията си на мотиватор, предприемайки масова информационна кампания за оползотворяване на местни ВЕИ. Разпространение на брошури, дигитални и др. информационни материали, посочващи дейностите и ефективните мерки за намаляване на енергопотреблението чрез използването на възобновяеми енергийни източници. Организиране на пресконференции и публикации в местни медии.
Образование			
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		Изпълнение на предписаните енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите, на които е извършено детайлно обследване - ОУ”Васил Левски”, гр.Правец - ГПЧЕ”Ал.Константинов”гр.Правец - ОДЗ”Здравец”гр.Правец -ОДЗ”Звънче” село Джурово -Общезитие на ГПЧЕ „Алеко Константинов” Сградния фонд е остарял и е наложително всички ЕСМ да бъдат изпълнени според предписанията в детайлните обследвания.
Здравеопазване			
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ след извършено енергийно обследване		Изпълнение на предписаните енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите, на които е извършено детайлно обследване <ul style="list-style-type: none"> ▪ Поликлиника в гр.Правец

Култура		
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/		Обща черта е нерационалното използване на енергията, която съществено надхвърля нивата за ефективна консумация, постигани в подобни сгради в развитите страни. Покривите в повечето случаи са с хидроизолация с асфалтово покритие или посипка и керемиди.
Улично осветление		
Реконструкция и модернизация на съоръженията за улично осветление в селата от Община Правец		Значителна част от осветителните тела в малките населени места в общината са физически и морално износени, дават лоши светлинни показатели. След внедряване на мерки в подмяна на уличното осветление ще се генерира положителен паричен поток от спестена електроенергия и поддръжка, като едновременно с това ще се постигне по – голяма осветеност, отговаряща на нормите, както и ще намалеят пътно транспортните произшествия. Предвижда се реконструкция и подмяна на стари осветителни тела във всички населени места в общината
Административни сгради		
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		Изпълнение на предписаните енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите, на които е извършено детайлно обследване.
	Обучение /инструктаж/ за експлоатация и профилактика на котли	Предвиждат се ежегодни обучения, проведени от експерти.
Местни кадри		
	Квалификация на експерти и обучение в новите законови изисквания на ЕС, създаване на комисия от месни експерти.	Обезпечаване на общинската администрация с кадри, способни да провеждат ефективна политика и да идентифицират проекти по енергийна ефективност, които да бъдат финансирани по ОП.

5. Очаквани ефекти от изпълнението на програмата

- Икономическа ефективност на програмата – съгласно приложената таблица.

№	Направления, сектори, проекти и дейности		Очаквани ефекти
	инвестиционни	неинвестиционни	
1	Енергийна инфраструктура		
		Създаване на база-данни за енергопотреблението в частния сектор: - производствени предприятия - домакинства	- Оценяване на съществуващите възможности за икономии с помощта на енергийните показатели; - Потенциал и показатели за усвояването на ВЕИ и прилагане на енергоефективни мерки
		Ден на енергийната ефективност” – информационен ден за граждани	- Запознаване на гражданите с изискванията на законите за ен. ефективност и ВЕИ и наредбите и правилниците към тях; - Повишаване информираността за ползите и предимствата при реализиране на ЕСМ; - Повишаване на общественото съзнание по отношение на енергийната ефективност.
2	ВЕИ и когенерация		
		Масова информационна кампания за възможностите при използването на ВЕИ.	- Повишаване на съзнанието при ползването на енергия; - Намаляване на енергопотреблението; - Оползотворяване на местни ВЕИ.
3	Образование		
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		- Намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда; - Повишаване комфорта на обитаване в сградите, което ще спомогне за по-ефективен учебен процес и намаляване на заболеваемостта; - Намаляване потреблението на горива и ел енергия; - Намаляване необходимите текущи разходи; - Привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите
4	Здравеопазване		
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ след извършено енергийно обследване		Намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда; - Повишаване комфорта в общинската поликлиника и намаляване на заболеваемостта; - Намаляване потреблението на горива и ел енергия; - Намаляване необходимите текущи разходи; - Привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите

5	Култура		
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/		<p>Намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване комфорта в сградата на читалището. - Намаляване потреблението на горива и ел енергия; - Намаляване необходимите текущи разходи; - Привеждане на сградите в съответствие със стандартите за <ul style="list-style-type: none"> ▪ енергийна ефективност и изискванията на наредбите
6	Улично осветление		
	Реконструкция и модернизация на съоръженията за улично осветление в селата от Община Правец		<ul style="list-style-type: none"> - Привеждане на системата в устойчиво състояние; - Намаляване разходите за поддръжка и експлоатация; - Намаляване на вредните емисии, в следствие намалена консумация на електроенергия; - Повишаване безопасността при движение на пешеходци и превозни средства и създаване на комфортна нощна среда.
7	Административни сгради		
	Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		Изпълнение на предписаните енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите, на които е извършено детайлно обследване.
		Обучение /инструктаж/ за експлоатация и профилактика на котли	<ul style="list-style-type: none"> - Намаляване на загубите; - Повишаване експлоатационната дисциплина и квалификацията на обслужващия персонал.
8	Туризм		
9	Местни кадри		
		Квалификация на експерти и обучение в новите законови изисквания на ЕС	<ul style="list-style-type: none"> - Създаване на кадри, способни да провеждат ефективна енергийна политика на общинско ниво както и да идентифицират проекти по енергийна ефективност, които да бъдат финансирани по ОП „Регионално развитие” и по европейски програми и фондове - да прилагат съществуващата нормативна уредба /национални и международни документи/

▪ **Екологични ефекти**

Концентрацията на потреблението на енергия в населените територии предизвиква значителни замърсявания на околната среда, което води до глобални негативни въздействия върху климата и налага вземането на неотложни мерки за решаване на въпросите за енергийна ефективност. С повишаване на енергийната ефективност ще се подобрят регионалният микроклимат и условията на живот.

Очакваните екологични ефекти са изразени в намаляване количеството на вредните емисии, вследствие намалената консумация на енергия .

▪ **Повишаване качеството на общинските услуги**

С провеждане на предвидените в Програмата за повишаване на енергийната ефективност мероприятия и спестяванията в резултат от взетите мерки в избраните целеви групи ще облекчат общинския бюджет и ще доведат до осигуряване на по-високо качество на общинските услуги. Всичко това ще се изрази основно в подобряване комфорта в детските градини, училищата и административните сгради, вследствие по-добро качество на отоплението.

С реконструкцията на уличното осветление ще се достигнат значително по-добри нива на осветеност на улиците и площадите, в резултат на което ще се повиши качеството и естетиката на нощната среда, предотвратяване на престъпни деяния и осигуряване по-голямо спокойствие на гражданите.

▪ **Допълнителни ефекти**

В резултат на приложените енергийно ефективни мерки, посочени в програмата ще се постигнат и някои допълнителни ефекти изразяващи се в:

-Намаляване заболяемостта сред децата и учениците, подобряване комфорта на обитаване при спазване на съответните нормативни изисквания за температура, влажност, осветеност и др.показатели.

-Намаляване броя на пътнотранспортните произшествия, криминалните деяния и травмите вследствие нормализирането на осветлението на улиците и площадите.Ще се повиши безопасността, удобството и ще намалее отрицателните влияния.

-Освобождаване на средства в следствие намалените разходи за енергия, които могат да бъдат пренасочени към различни социални мероприятия-намаляване експлоатационните условия в обектите.

6. Срокове за реализация на предвидените проекти и дейности

План за изпълнение на програмата				
Дейност	Години			
	2015/2017	2017/2019	2019/2020	
Енергийна инфраструктура				
<i>инвестиционни</i>	<i>неинвестиционни</i>			
	Създаване на база-данни за енергопотреблението в частния сектор: - производствени предприятия - домакинства	×		
	Ден на енергийната ефективност” – информационен ден за граждани	×	×	×
ВЕИ и когенерация				
	Масова информационна кампания за възможностите при използването на ВЕИ.	×	×	×
Образование				
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		×	×	×
Здравеопазване				
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		×	×	×
Култура				
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/			×	×
Улично осветление				
Реконструкция и модернизация на съоръженията за улично осветление в селата от Община Правец		×	×	×
Административни сгради				
Изпълнение на енергоспестяващи мерки /ЕСМ/ в сградите с извършено енергийно обследване		×	×	

	Обучение /инструктаж/ за експлоатация и профилактика на котли	×	×	
Местни кадри				
	Квалификация на експерти и обучение в новите законови изисквания на ЕС	×	×	×

7. Организация на изпълнение на програмата

7.1. Институционализиране

В Община Правец ще бъде създаден екип от експерти за дейностите, свързани с изпълнение на Програмата за енергийна ефективност.

При конкретното изпълнение на обекти, могат да бъдат привлечени сътрудници и от различни направления на общинската администрация и общинските дейности.

7.2. Организационни форми на изпълнение на програмата

Организацията по цялостното изпълнение на програмата и на конкретните мероприятия ще се извършва от сформирания работна група, със съдействието на съответните звена в общинската администрация и представители на обектите, в които ще бъдат прилагани енергоспестяващи мерки. За всеки конкретен обект мероприятията ще бъдат конкретизирани и средствата, необходими за тяхната реализация ще бъдат прецизирани след енергийно обследване.

7.3. Създаване на система за комуникация

Екипът на програмата ще ангажира ръководството на общината, общински съвет, целевите групи и обществеността за нейното изпълнение.

8. Организация на наблюдението и контрола на изпълнението

Наблюдението и контролът на общинската програма продължава през целия период на нейното действие. При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това в Общинския съвет.

10. Заключение

Енергийната ефективност е качествена енергийна услуга при минимален разход на енергия, осигурявайки икономически, социални и екологични ползи и създава предпоставки за повишаване на жизнения стандарт. Осъществяването на предложения в тази програма комплекс от технически, икономически, финансови, организационни и информационни дейности за икономия на енергия ще допринесат за постигането на устойчиво развитие и енергийна независимост на Община Правец